

העם

המאורע ההיסטורי

בימי השיא של שמעון פרס, כאשר חצו רות-הפרסומת שלו מילואו את החלל בת רועתם, היה ברור לכל אורח ישראלי: בטחון המדינה מונח בכיסי מעילו של פרס הכליכול. אם ייעלם שמעון פרס מן הבמה, ייחרב העולם בכלל, ותיחרב מדינת ישראל בפרט.

השבוע ירד שמעון פרס מכמת הבטחון והעולם לא נחרב.

הם לא שמעו. העולם, למרבה הפלא, כלל לא הרגיש במאורע המזעזע. הוא המשיך להסתובב כרגיל, כאילו שום דבר לא קרה.

בוויאט-נאם המשיכו המפציצים האמריקאיים להחריב באופן שיטתי את מדינת-הצפון, ואילו הקומוניסטים המשיכו לכבוש את מדינת-הדרום. שום דבר לא השתנה.

ברפובליקה הדומיניקאית

ואילו הדוקטור רונבלום, המטיף שינאה עיוורת לאומה הערבית, לתרבות הערבית ולדת האיסלאם, הוא המספק נשק מצויין לשליטי סוריה להמשך מסעם נגד אל-חביב בורגיבה.

ר אייה מופוכחת של הדברים, ללא היסטריה וללא שינאה, רואה את ה- עובדות כהחייטם: צעיר ישראלי ריגל בסוריה, הגיע להי- שגים המזכים אותו במקום-כבוד בכל היס- טוריה של פרשות-ריגול. הוא נתפס, נשפט והוצא להורג.

המשפט היה מופקפק ביותר, וי צורת הוצאתו להורג היתה כרי- ברית. אך זה גם זו היו לפי כללי המקום. אלי כהן לא הופלה לרעה.

באותו מקום, ובאותה צורה, הוצאו להורג אנשי נילי, לישנסקי ובלקינד (ואיש מן ה- מנהיגים הנוכחיים של המדינה לא התנגד לכך ולא מחה על כך), וראשי התנועה הלאומית הערבית בימי מלחמת-העולם הרא- שונה, ומאות נידונים סוריים — באותו מקום ובאותה צורה, באותו סכס. יתכן ואפשר היה להציל את אלי כהן — לפני שנתיים או בעוד שנתיים. אך הגורל התאכזר בצעיר זה.

הוא נתפס ברגע הגרוע ביותר, הוא נקלע למאבק הפנימי במפלגת הבעת כל פלג במפלגה מאשים את יריבו בהס- תאבות ובהתנחנות. כל פלג חשש שמא יוכל אלי כהן לגלות פרטים על חייה-הג- ללות של אנשי-הצמרת, שעם רבים מהם הספיק להתיירד במשך שנות עבודתו. לכן היו הכל מעוניינים להשתיקו סופית — ובמהרה.

כהן נקלע גם למאבק הפנים-ערבי. מיסטר הבעת הסורי מנסה לרכב על הגל האנטי- ישראלי. הוא מאשים לא רק את בורגיבה, אלא גם את עבד-אל-נאצר בפחדנות ובהש- תעבדות לישראל. הוא לא היה יכול לחון מרגל ישראלי, מבלי שקאהיר תאשים אותו באותן אשמות עצמן.

לכן הוצא אלי כהן להורג. הוא היה קורבן המלחמה — לא רק המלחמה בין ישראל והערבים, אלא גם מלחמת הערבים בינם לבין עצמם.

א לי כהן לא הגיח צאה פוליטית. איננו יודעים מה עבר בראשו בשעו- תיו האחרונות, מה היו דעותיו על בעיות המלחמה והשלום.

אך יש צוואה, ויש מוסרי-השכל במעשיו ובסופו של אלי כהן. הם רחוקים מאד מן הגל העכור של אבירי-השינאה.

התשובה למוות אינה מוות. ה- תשובה למוות היא: החיים.

אם אכלים אנו על מותו של צעיר אמיץ, הרי חייבים אנחנו להטיק את המסקנה מ- מותו:

לפעול למען יקום מצב בו שוב לא יהיה צורך בקורבן כזה.

מצב שיטור את מדינות המרחב מן ה- צורך לשלוח מרגלים איש לגבולות רעהו. מצב שישם קץ להשתוללות המוות, ל- מחול-השדים של השינאה.

מצב שיאפשר לעם הסורי להוציא מתוכו כוחות פחות ברבריים, כוחות של קידמה ומתפתחות, שיקימו מיסטר חדש ומערכת- שיפוט אחרת.

מצב ששמו: שלום.

אז לא נוסף לשמו את המילים השמיניקו-דמו, כדרכם של היהודים בגטו העלוב — כי לא לנקמה זועק דמו של אלי כהן ז"ל, אלא לשלום.

נפסיק להעליב את זכרו של הגיבור ב- פיטפוסים על "רצח".

אלי כהן היה גיבור. הוא לא רוצה ש- נספיד אותו בפראות הבכניניות של העיירה היהודית במוזת-אירופה. הוא רוצה שתתפאר בו, במעשיו ובגבורתו.

יכבד צה"ל את זכרו במינויו לדרגת סגן-אלוף אחרי מותו. ויכבד אנחנו את זכרו במאבק למען השלום.

למען אשתו האלמנה, למען יל- די ויתומים — ולמען הנשים וה- ילדים של מיליונים אחרים בישי- ראל ובכל ארצות המרחב.

המפלגות יפתחו בימים הקרובים בפעולות ענפות לגיוס כספים למערכת הבחירות.

חלק מן הכסף כבר מובטח, מתוך הקצבות הסוכנות היהודית למפלגות בישראל. חלק נוסף יגויס בחו"ל, וגיבורי המפלגות תולים תקוות ברוחה הכלכלית בארצות-הברית ובאירופה המערבית. פעילים במיוחד בחו"ל יהיו שליחי המפד"ל, ובראשם שר הדתות זרח ורהפטיג. לעומת זאת צפויים חיכוכים בין שני פלגי הליברלים, על חלוקת הכספים של אירגונם המשותף באמריקה. ואילו בארץ, יכבד עליהם המצב הקשה בשוק הכספים. רק מפא"י אינה דואגת.

למרות מסע-החישות מרובז, כאילו מעוניין לוי אשכול להחזיר את שמעון פרס לתפקידו, אין לראשי-הממשלה בשלב זה שום נטייה לכך. הוא גם לא ימנה סגן-שר חדש, כדי למנוע הישנות של ריכוז-סמכויות כפי שהיה בימי פרס. לעומת זאת, ימנה פקיד בכיר לטיפול בענייני הפיתוח המדעי והרכש. מישענתו העיקרית, בתקופת-המעבר: המנכ"ל משה קשת, איש אשכול השכיל להכניסו במקום המנכ"ל הקודם, אשר בורגה, מתוך כוונה מרחיקת-לכת לצמצם בהדרגה את סמכויותיו של פרס עצמו, עד ליום בו יוכל לחזק אותו להתפטר. יחד עם זאת, צפוי לחץ כבד על אשכול, מצד ידידי פרס, להחזירו לתפקידו.

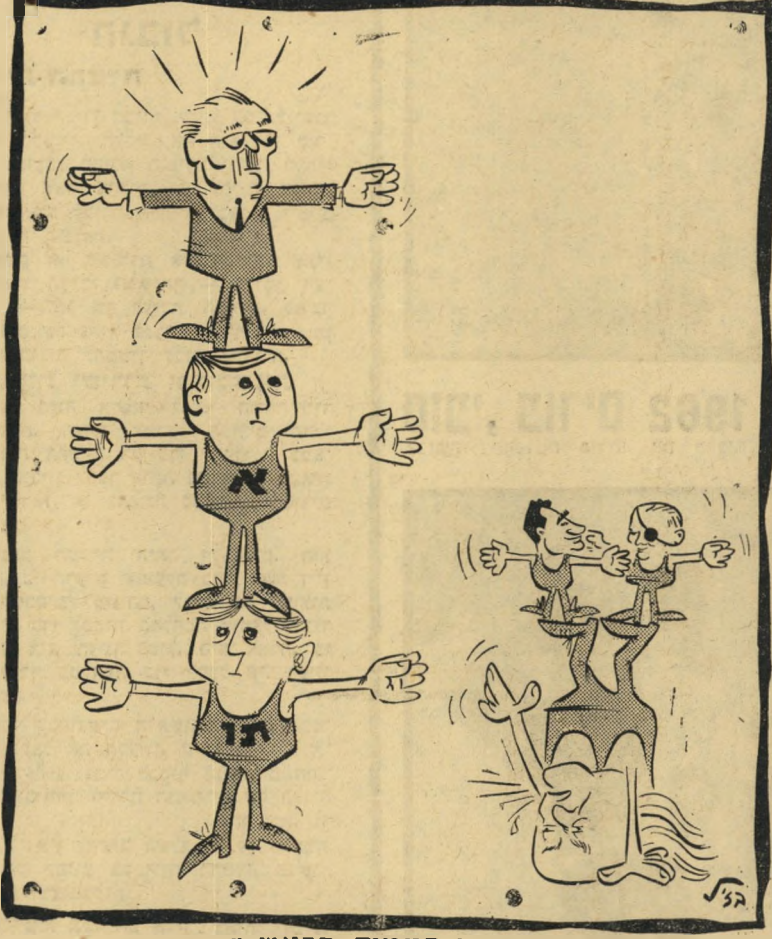
אחדות-העבודה תודיע במפורש, כי לא תסכים להיות שותפה ברשימה, אשר בראשה יעמוד דויד בן-גוריון. באחד מ- שלבי המשאומתן על כינון המערך. הביע לוי אשכול את נכונותו להשאיר בידי מרכז מפא"י את ההכרעה בשאלת העי- מדתו של דויד בן-גוריון בראש ה- רשימה לכנסת. אך ראשי אחדות-העבודה הביעו מייד את התנגדותם לכך, ויחד עימם התנגדו לרעיון זה גם גולדה מאיר, פינחס ספיר וזלמן ארן. אשכול חזר בו מן המחשבה, הבטיח לחסום בכל מחיר את הדרך בפני שיבת בן-גוריון.

רק לאחר ששאלה זו תר- בה, יגשו שתי המפלגות לי- שאלת השיבוצים האישיים. בין היתר: הרכב הממשלה הבאה, ומעמדם האישי של ישראל גלילי ויגאל אלון. בתחילה חשבו שני הצדדים, כי יש לי- סכם את הדיון בשאלה זו עוד לפני חתימת ההסכם על המערך, אולם מתוך רצון להעמיד את בן-גוריון ואנשיו ב- פני עובדה מוגמרת, נדחה פתרון ה- שאלה.

אשכול יאייב, כי אם לא יופסק מפע המיעוט נגדו, או- תו הוא מגדיר כ"סירור", לא יירתע מהחמרת המחלוקת עלי- ידו צירוף "מך היסוד" למערך הזוגי. תביעה מסוג חדש של ה- מפד"ל: למנות את חיים משה שפירא כסגן ראשי-הממשלה שני, נוסף לאבא אבן. שפירא, שהחלים לאחרונה ממחלה קשה, אינו מסוגל עוד לעמוד בראש משרד. לעומת זאת, אין הדתיים מוכנים לקבל את פרישתו מן הממשלה.

יצחק רפאל יטוהר. המס- טרה תודיע כי לא מצאה חומר להעמדתו לדן של מי שהיה סגן שר הבריאות בזמן פרשת-השוחד של תל-גיבורים. מייד לאחר שתיתן הודעת המשטרה, יודיע גם ראש הממשלה מעל במת הכנסת, כי בכך הוטר החשד נגד רפאל. אולם גם כך, לא יחזור רפאל למשרד הבריאות, אם כי ימשיך להופיע בראש רשימת המפד"ל לכנסת. אפשר לצפות לכמה פשיטות-ריגול מהדהדות, הן של מיפ"עלים ותעשייתיים והן של מוסדות-ישראלי. הלחץ הממשלתי, המצמצם את מחזור הכספים, הביא כמה מיפעלים, בעיקר בענף הסקסטיל, אל 90 ההתמוטטות. כן תיאלץ חברת האשראי למען הקונה לבקש צו פירוק. קיימים סיכויים רציניים, כי מנחל שירות השידור חנוך גיבתון יתפטר. הובטח לו כי ימונה ליו"ר הנחלת רשות השידור. אולם תפקיד זה נומד להימסר לידי מנכ"ל משרד-החוץ לשעבר, ד"ר חיים יחי-ל. צפויה מתיחות בקרב אחד המוסדות החשובים ביותר והפחות ידועים בחיים הציבוריים, הוא ועדת העור- כים של העתונים היומיים. כאשר עמדו לערוך בחירות בגוף זה, הציע עורך מעריב אריה דיסנצ'יק לבטלן ותחת זאת לבחור את היו"ר על- פי הסכם. על המעשה יעקב עמית במספר המירבי של קולות, ואחריו איש אופוזיציה אחר — עורך חרות איו"ק רמבה. ייתכן שתקרות זו תפגע ביכולתו של הגוף לשמש אמצעי-השתקה עיקרי בידי הממשלה.

פרופסור ברוך קורצווייל, העומד בראש הקתדרה, לספי- רות באוניברסיטת בריאלין, ינסה לעבור לתפקיד דומה בי- אוניברסיטת תל-אביב. קורצווייל נפגע קשות ממסע-ההסמכה שנפתח נגדו, לאחר שהאשים את הרבנים בקפיאה על שמריהם ובחוסר שפה משותפת עם הדור הצעיר. מינוי זה עשוי להתעכב, בגלל התנגדותו של ראש עיריית תל- אביב מרדכי נמיר, החושש כי הוא יתהר מוקד תסיסה באוניברסיטת תל-אביב.

"אני מזוכן לעמוד בראש!"

המשיכו החיילים האמריקאיים, הכופפים לפקודת המוסד המרכזי לביון של ארצות-הברית, לעזור לכנופייה ימנית מושיתת-לדכא בכוח-הנשק את כוחות הנשיא הנכ- חר, ואילו בווינגטון הכריזו דוברי הממ- שלה כי ארצות-הברית אינה מתערכת, וכי כל רצונה הוא לעזור לעם הדומיניקאי לקבוע בעצמו את גורלו. שום דבר לא השתנה.

בכוריביה הכניס הדיקטטור הצ- באי, השולט בחסדי ארצות-הברית, את מת- נגדיו הסוציאליסטים למסוס, הוריד אותם על אדמת פאראגווי השכנה, שם שולט דיקטטור פאשיסטי, ידיד-נפשו של יו"ק מנג'לה, השטן מאושוויץ. שום דבר לא נשתנה.

בקאהיר לבש גאמל עבד-אל-נאצר את חיוכו המלבב ביותר ולחץ אל לבו את נשיא עיראק, אותו הוא חושב לסיפש-גמור ולמטורף מסוכן (ראה עמודים 10-11). ואילו אל-חביב בורגיבה המשיך לפוצץ את פצצות-השלום שלו (ראה להלן). שום דבר לא נשתנה.

בצרפת קיבלו בני ערייהודה את פני הנשיא שארל דה-גול, מחאו כפיים למדיניות-החוץ שלו ושרקו בבזו למשמע מדיניות-הפנים שלו. שום דבר לא נשתנה. בכריטיניה הסירה המלכה את הלוט ממצבה לוכר הנשיא ג'ון קנדי, (המשך בעמוד 8)